Eduskunta/
Hallintovaliokunta

VNS 2/2019 vp

Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2020 - 2023

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Helsingin poliisilaitoksen kirjallista asiantuntijalausuntoa Valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2020 – 2023.

1 Toimintaympäristö ja sen vaikutukset rahoitustarpeeseen

1.1 Helsingin poliisilaitoksen erityistehtävät

Helsingin poliisilaitoksella on, kuten muillakin paikallispoliisin yksiköillä, alueellinen ja ajallinen toimintavastuu. Lisäksi poliisilaitoksella on vastattavana muista paikallispoliisin yksiköistä poikkeavia valtakunnallisia ja alueellisia erityistehtäviä. Näiden velvoitteiden vuoksi Helsingin poliisilaitokselle on sijoitettu runsaasti sellaisia erityistoimintoja, joita ei ole muissa poliisin yksiköissä. Erityistoimintaan kohdennettua henkilöstöresurssia ei juurikaan voida käyttää muuhun poliisitoimintaan.

1.2 Nuoret rikoksentekijät

Viime vuonna alaikäisiä rikoksesta epäiltyjä oli Helsingissä noin 2700 rikoksessa. Näistä noin 1000 koski alle 15 -vuotiaita lapsia. Alaikäisten rikoksesta epäiltyjen määrä on ollut viime vuosina laskusuhdanteinen mutta kuluvan vuoden lukumäärät ennustavat määrän kasvua tälle vuodelle. Nuoret ovat epäiltyinä niin päivittäisrikoksissa kuin vakavimmissakin rikosasioissa.

Alle 15 -vuotiaiden kohdalla ei ole esitutkintapakkoa ja tutkinta suoritetaan tarvittaessa, esimerkiksi mikäli tapaukseen liittyy myös 15 -vuotta täyttäneitä epäiltyjä. Vahingonkorvausoikeudelliset asiat ohjataan sovitteluun. Alle 15 -vuotiaiden rikoksesta epäiltyjen kohdalla toiminta painottuu ennalta estävän toiminnon Ankkuri -ryhmän suorittamaan puhutukseen. Puhutuksia tehdään noin 200 vuodessa.

Esitutkintalaki edellyttää, että alle 18 -vuotiaan epäillyksi tekemä rikos tulee tutkia kiireellisesti. Käytännössä tätä kiireellisyysvaatimusta ei kaikissa tapauksissa voida noudattaa alaikäisten epäiltyjen suuren määrän ja käytettävissä olevan tutkijaresurssin epäsuhdan vuoksi.

Ajallisesti alaikäisten epäiltyjen tutkinta vie enemmän aikaa kuin täysikäisten epäiltyjen tutkinta. Kuulusteluihin tulee varata osallistumismahdolli-

HELSINGIN POLIISILAITOS
Pasilanraitio 11, PL 11, 00241 HELSINKI
kirjaamo.helsinki@poliisi.fi
Puh. 0295 470 011, Faksi 09 6980918

suus sosiaaliviranomaisille, alaikäisille tulee määrätä puolustaja alhaisemmalla kynnyksellä kuin aikuisille ja kaikki huoltajat on huomioitava kuulusteluissa ja esitutkinnassa. Lisäksi osa kuulusteluista videoidaan.

Toimintamallin mukaisesti samaa nuorta koskevat jutut keskitetään yhdelle tutkijalle, tehdään tehostettua yhteistyötä eri viranomaisten ja sidosryhmien kanssa, käytetään monipuolisesti pakkokeinoja rikoskierteen katkaisemiseksi sekä pidetään yhteyttä nuoreen myös esitutkinnan jälkeen. Tällä hetkellä esitutkinnan jälkeen tapahtuvaa ennalta ehkäisevää ylläpitävää työtä ei käytännössä voida tehdä aktiivisesti.

1.3 Ennalta estävä toiminta

Helsingin poliisin toimintaympäristö on muuttunut viimeisten vuosien aikana nopeasti ja nopea muutos jatkuu edelleen. Helsingin väestömäärän ennustetaan kasvavan vuosittain noin 7 500 asukkaalla ollen vuonna 2025 700 000. Tällä hetkellä Helsingin väestöstä vieraskielisiä asukkaita on noin 16 prosenttia. Vuonna 2025 vieraskielisiä asukkaita arvioidaan olevan väestöstä jo noin 20 prosenttia. Väestömäärässä ja -rakenteessa tapahtuvat muutokset asettavat haasteita myös poliisitoiminnalle. Poliisin ja kansalaisten välinen kanssakäyminen ja vuorovaikutus ovat tärkeitä kaikille osapuolille. Niiden kautta voidaan vahvistaa yhdenvertaisuuden toteutumista, edistää hyviä väestösuhteita sekä lisätä luottamusta poliisiin ja yhteiskuntaan laajemmin. Ennalta estävän poliisitoiminnan tavoitteena on Helsingin turvallisuuden ja koheesion lisääminen sekä rikosten ja yhteiskunnan kannalta haitallisen polarisaation sekä vastakkainasettelun vähentäminen.

Vuorovaikutuksen lisäämiseksi ja osana ennalta estävää toimintaa poliisilaitos toteuttaa lähiöissä aktiivisesti myös näkyvää poliisitoimintaa, jonka tavoitteena on, että poliisi on osa paikallista yhteisöä, poliisi tunnetaan ja häneen luotetaan. Toiminnan yhteydessä ylläpidetään vuorovaikutusta paikallisyhteisöjen kanssa ja lisätään poliisin tietoisuutta asuinalueiden tapahtumista

1.4 Terrorismi ja uhkat

Terrorismin ehkäiseminen on tullut osaksi poliisityön arkea. Helsingin poliisilaitos on määrätietoisesti kehittänyt suorituskykyään ja toimintavalmiuttaan vastatakseen nykyiseen tilanteeseen. Erilaisia vakavaksi luokiteltavia uhkia esiintyy entistä enemmän, ja niiden hallitsemiseksi on otettu käyttöön uusia toimintamalleja. Turvallisuustilanteen muutos näkyy myös valtionjohdon suojauksessa. Lisääntyneitä henkilösuojaustehtäviä on jouduttu jatkuvasti hoitamaan ylitöitä teettämällä. Lähetystöjä suojataan entistä tarkemmin ja suojaaminen hoidetaan pääosin samalla resurssilla, joka vastaa myös päivittäisestä poliisityöstä. Erityistehtävien lisääntyminen, ilman niihin liittyvää lisäresursointia, tarkoittaa peruspoliisitehtävistä tinkimistä.

1.5 ICT- ja materiaalihankinnat

Poliisi käyttää useita tietojärjestelmiä ja muita tieto- ja viestintäteknisiä palveluita, joiden on poikkeuksetta toimittava myös poliisitoiminnallisissa erityistilanteissa (kuten suuret yleisötilaisuudet, valtiovierailut ja poikkeuksellisen vakavat rikostilanteet) vahva tietosuoja huomioiden.

Teknisen kehityksen ja runsaan käytön vuoksi tietotekninen kalusto vanhenee nopeasti. Laitteistojen elinkaari on tällä hetkellä noin 5 vuotta, mikä tulee toiminnan rahoituksen ja kaluston uusimishankintojen osalta poliisiyksiköissä jatkuvasti huomioida.

Materiaali- ja kalustohankintojen osalta poliisilaitos toteaa, että elinkaariajattelun mukaisia uusintainvestointeja on tällä hetkellä vaikea toteuttaa suunnitellun mukaisesti vähenevien investointiresurssien vuoksi. Uusintainvestointien jatkuva siirtäminen saattaa pahimmillaan johtaa poliisin toimintavalmiuden ja operatiivisen suorituskyvyn merkittävään laskuun.

1.6 Toimintakyvyn turvaaminen

Poliisien määrän lisääminen on oikea suunta, mutta määrä ei ole riittävä, jotta poliisi selviytyisi perustehtäviensä lisäksi myös edellä mainituista haasteista.

Poliisilaitokselle tulevalle vuodelle osoitettu rahoituskehys ei riitä kattamaan edellä mainituista toimintaympäristön muutoksista johtuvien tehtävien hoitamista. Tämä voi vaikuttaa heikentävästi poliisin tuottamiin palveluihin ja sitä kautta myös toiminnan tuloksellisuuteen.

Poliisikomentaja
Poliisipäällikkö Lasse Aapio

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 17.10.2019 klo 11:38. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.